

**Národní programy na podporu
výzkumu a vývoje – možnosti
podpory a jejich finanční pravidla;
nepřímá podpora výzkumu a vývoje**

Podpora výzkumu a vývoje z českých veřejných prostředků

říjen 2009

ing. Václav Neumajer
výkonný předseda Asociace výzkumných organizací

Oživení Lisabonské strategie

Důraz na:

- **Znalosti a inovace** jako hnací síly udržitelného růstu.
- **Rozvíjení výzkumu a** všech forem **inovací**, pokud znamenají přeměnu znalostí v přidanou hodnotu a zvyšují konkurenceschopnost podniků.
- **Podporu** společného **výzkumu** podniků a univerzit a vůbec vytváření partnerství **za účelem inovace**.
- **Státní podpory** musí být přednostně zaměřeny na dosažení takových cílů, jako jsou **rozvoj výzkumu a inovačních aktivit...**

=> Stále více se **stírá hranice mezi výzkumem, vývojem a inovacemi**. Proto i systémy veřejné podpory se postupně rozšiřují na všechny aspekty tohoto procesu.

AVO Asociace výzkumných organizací

KDE ZÍSKAT PENÍZE NA VÝZKUM, VÝVOJ, INOVACE?

Žlutě označena specializace AVO

Čí jsou	Kdo je dává (rozhoduje)	Pod jakým heslem
ČR	ČR	Veřejná (přímá) podpora výzkumu a vývoje ze SR (zák. 130/2002 Sb.)
ČR	ČR	Nepřímá podpora výzkumu a vývoje (zák. o dani z příjmu)
EU+ČR	ČR	Strukturální fondy (podmínky schválené EU)
EU	EU	Mezinárodní výzkumné programy (nejznámější je 7.RP)

**VEŘEJNÁ (PŘÍMÁ) PODPORA
VÝZKUMU A VÝVOJE ZE
STÁTNÍHO ROZPOČTU ČR**

Veřejná (přímá) podpora výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu ČR je dána zákonem 130/2002 Sb.)

o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků.

Jeho nové znění platí od 1.7.2009

od kdy byl do něj promítnut „Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací“ a „Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR“.

Podpora výzkumu a vývoje v ČR

Kompetence v oblasti výzkumu a vývoje:

- **Ministerstvo školství**, mládeže a tělovýchovy – vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti
- **Ministerstvo průmyslu a obchodu** – průmyslový výzkum, rozvoj techniky a technologií
- **Rada pro výzkum, vývoj a inovace (Rada pro výzkum, experimentální vývoj a inovace (Rada))**
  - navrhuje vládě výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj
  - zabezpečuje zpracování dlouhodobých základních směrů a proporcí rozvoje výzkumu a vývoje
  - zajišťuje informační systém výzkumu a vývoje
  - připravuje vstupy pro návrh Národní politiky výzkumu a vývoje
  - zpracovává analýzy výzkumu a vývoje
- **Ministerstvo financí** – navrhuje definitivní výši rozpočtu

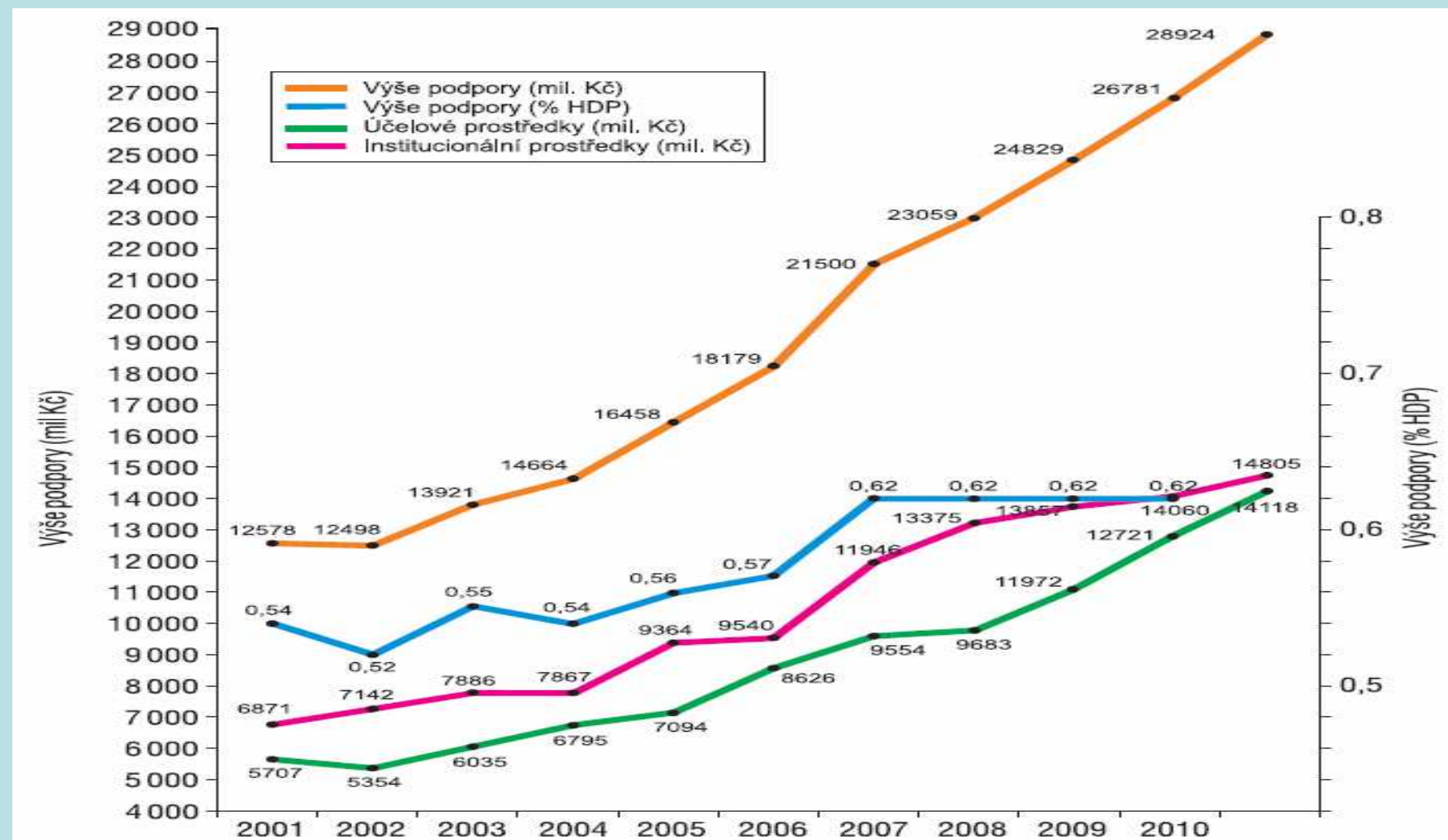
Základní dokument:

Národní politika výzkumu a vývoje České republiky na léta 2009 – 2015.

AVO Asociace výzkumných organizací

PODPORA VaV Z VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ 2001-2010

Převzato z publikace PRŮVODCE SYSTÉMEM VEŘEJNÉ PODPORY VÝZKUMU A VÝVOJE V ČR

AVO Asociace výzkumných organizací

Příjemci podpory

Akademie věd České republiky (AV ČR)

- soustava vědeckých pracovišť - „Veřejných výzkumných institucí“, v.v.i. (do 1.1.2007 příspěvkových organizací)
- 1/3 celkové státní podpory

Vysoké školy

- 20 státních vysokých škol a univerzit a soukromé vysoké školy
- stejný objem podpory jako u AV ČR

Ostatní

- Příspěvkové organizace orgánů státní správy
- Soukromý podnikatelský sektor (cca 3÷4 mld. Kč)

Základní pojmy (def. zák. 130/2002 Sb.)

- **Základní výzkum:** teoretická nebo experimentální práce prováděná za účelem získání nových vědomostí o základních principech
- **Aplikovaný výzkum:** teoretická nebo experimentální práce prováděná za účelem získání nových poznatků pro vývoj nových výrobků
- **Experimentální vývoj:** používání stávajících poznatků pro návrh nových výrobků
- **Inovace** je zavedení nových výrobků a služeb do praxe (inovace postupů a organizační inovace)
- **Výzkumná organizace:** hlavní činností je VaV, reinvestuje zisk, vlastníci nemají přednostní přístup k výsledkům
- poskytovatel, uchazeč, příjemce, další účastník, řešitel, způsobilé/uznané náklady, výsledky VaVal
- VaV, VaVal, SR, RVVI, TA, VVI,

**DRUHY (FINANČNÍ) PODPORY VÝZKUMU A
VÝVOJE Z VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ**

INSTITUCIONÁLNÍ PODPORA

Původně: Pro podporu **institucí** provádějících základní a aplikovaný výzkum – dnes již má širší význam

ÚČELOVÁ PODPORA

Především pro podporu řešení jednotlivých **konkrétních projektů**.

Je nejvíce využívána podnikatelskými subjekty.

Institucionální podpora

je poskytována především na:

- dlouhodobý koncepční rozvoj **výzkumné organizace** (VO) na základě **zhodnocení jí dosažených výsledků**: VVI, vysoké školy, příspěvkové organizace, podnikatelské subjekty (>85% AV ČR+MŠMT)
- **mezinárodní** spolupráci ČR ve VaV (poplatky za účast v programech, členství v organizacích, „dofinancování“ finančních podílů českých účastníků)
- **operační** programy ve výzkumu, vývoji a inovacích
- podpora může činit až **100%** nákladů příslušného výzkumu
- výběr **není prováděn** veřejnou soutěží!

Změna systému hodnocení VaV

- nový princip přidělování institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj instituce.
- Je zaměřeno výlučně (v principu?) na získání podkladů k rozdělování institucionálního financování (dříve Výzkumné záměry).
- Nejvýznamnější změnou je přímá vazba mezi výsledkem (počet bodů) a objemem finančních prostředků.
- Největší problémy:
  - mezioborové rozdíly
  - směšování základního a aplikovaného výzkumu.
- Přesun financování některých VO na nové poskytovatele (MPO, MZe).

Účelová podpora je poskytována

- na základě **výsledků veřejné soutěže** na
  - **grantový projekt** - příjemce stanovuje sám cíle a způsoby řešení
  - **veřejnou zakázku** ve výzkumu a vývoji - výzkum a vývoj pro potřeby poskytovatele
  - **programový projekt VaVal** - vyjadřuje, jakým způsobem přispěje uchazeč k naplnění cílů vyhlášeného programu
- na základě **jiných postupů** na
  - projekty **mezinárodní spolupráce** ve VAV
  - projekty velkých **infrastruktur**
  - specifický **vysokoškolský** výzkum.

Grantové projekty:

- poskytuje **pouze** Grantová agentury České republiky (**GA ČR**)
- příjemce **stanovuje sám** cíle a způsoby řešení v základním výzkumu (podmínky obdobné IP)
- **obory:** technické vědy; přírodní vědy; lékařské vědy; společenské vědy; zemědělské vědy
- dotace (jedná se o základní výzkum) je prakticky **100% nákladů**
- **různé typy** grantů (GA AV ČR: standardní, juniorské, publikační; GA ČR: standardní, doktorské, postdoktorské, projekty EUROCORES, bilaterální mezinárodní projekty)

Veřejná zakázka ve výzkumu a vývoji

- příjemce provádí výzkum a vývoj pro potřeby poskytovatele
- ten je jediným uživatelem výsledků
- výběr uchazečů je prováděn na základě výsledků veřejné soutěže dle zákona o zadávání veřejných zakázek!!!!
- dotace může dosáhnout 100% nákladů bez ohledu na typ výzkumu

Programový projekt VaVal - „Filosofie podpory“

- podnikatel chce řešit projekt VaVal pro **vlastní potřebu**
- pokud cíle projektu splňují cíle některého vyhlášeného programu **požádá o „příspěvek“** od státu
- pokud stát milostivě uzná – **přidá podnikateli** na jeho projekt (maximálně ve výši podle typu výzkumu a typu subjektu)
- stát si **nedělá nárok na vlastnictví** ani výsledků ani získaného majetku

Poskytování podpory projektu VaVal splňující podmínky „Programu podpory VaVal“

- Veřejná soutěž je vypisována jednotlivými poskytovateli na základě „Programů podpory výzkumu a vývoje“ schválených Radou, které definují věcné, časové a finanční podmínky
- příjemce vyjadřuje, jakým způsobem a za jakých podmínek **přispěje k naplnění cílů** vyhlášeného programu
- základní míra procentuální podpory činí u **základního výzkumu 100%**, u **aplikovaného výzkumu 50** (max. **80%**) a u **experimentálního vývoje 25** (max. **60%**).
- **dotace** dle typu výzkumu/vývoje - celkový podíl účelové podpory na uznaných nákladech jako **součet účelových podpor** pro **jednotlivé typy** výzkumu a vývoje zahrnuté v projektu
- získaný majetek i výsledky jsou **majetkem příjemce**.

Možnosti navýšení podílu státní podpory

- o 20 % - podpora je určena pro **malý podnik**
- o 10 % - podpora je určena pro **střední podnik**
- o 15 % - jedná se o spolupráci minimálně **dvou podnikatelů** pokud:
  - žádný **nehradí více než 70 %** uznaných nákladů projektu **nebo**
  - alespoň jeden z nich je **malým nebo středním podnikem nebo**
  - se jedná o **přeshraniční** spolupráci,
- o 15 % jestliže se jedná o spolupráci mezi podnikatelem a „výzkumnou organizací“ pokud
  - výzk. organizace uhradí **alespoň 10 %** uznaných nákladů **nebo**
  - výzkumná organizace má právo **zveřejnit výsledky** projektu.

Podíl účelové podpory na uznaných nákladech části projektu uskutečňovaného výzkumnou organizací může být v tomto případě **až 100 % bez ohledu na typ výzkumu/vývoje**
- o 15 % v případě průmyslového výzkumu, pokud jsou **výsledky** projektu **obecně šířeny**.

Náklady vynaložené na řešení projektu VaVal

- **způsobilými** náklady takové náklady nebo výdaje ve VaVal, které mohou být příjemcem vynaloženy na činnosti ve VaVal, nebo v souvislosti s nimi
- **uznanými** náklady jsou takové způsobilé náklady ve VaVal, které poskytovatel schválí a které jsou zdůvodněné
- před novelizací je celkem přesně definovalo nyní zrušené **nařízení vlády** č. 461/2002 o účelové podpoře - vymezení položek ale není totožné s účetními položkami!
- **závaznost** schváleného rozpočtu – velikosti položek
- **změna** výše uznaných nákladů nebo výše účelové podpory podléhá **schválení poskytovatele**

Vše pouze v přímé souvislosti s řešením projektu

Způsobilé náklady – v „( )“ def. z nař. 461

- **osobní náklady** včetně stipendií na VaVal (*mzdy, pohyblivé částky mzdy, ostatní OON, odvody*),
- náklady na **pořízení hmotného a nehmotného majetku** – jen část odpovídající jeho využití (*matematický vzorec respektující dobu upotřebitelnosti a procentní využití pro projekt*),
- další **provozní náklady** (*materiál, zásoby, cestovní náhrady, zveřejňování výsledků projektů, včetně nákladů na zajištění práv k nim*),
- náklady **na služby** (*využívané v přímé souvislosti s řešením projektu,*),
- **doplňkové náklady** (*režijní náklady*).

Další náležitosti

- oddělená účetní evidence (zvláštní účet?)
- spolufinancování (není rozdíl mezi oběma druhy- stejné položky u obou částí)
- úhrada DPH (informace MF) – ekonomická činnost
- smlouva mezi příjemcem a spolupříjemci!!
Částky po letech a spolupříjemcích!
- „přesun“ dotace (informace MF)
- dotace není předmětem daně
- dodržování smlouvy o řešení projektu
- užití dotace do konce roku
- kontrola Finančních úřadů

Smlouva o využití výsledků

- Předloží příjemce poskytovateli před ukončením řešení projektu. Musí obsahovat:
  - **vymezení výsledků** a jejich srovnání s cíli projektu
  - **úpravu práv** k výsledkům
  - **způsob využití** výsledků a doba využití (max. 5 let)
  - **sankce** za porušení smlouvy
- **Využití výsledků:**
  - **100% dotace** = zpřístupnit výsledky za stejných podmínek (uvedených ve smlouvě) všem
  - **50-100% dotace** = přednostně poskytnout výsledky těm, kteří se na podpoře podíleli (za podmínek uvedených ve smlouvě)
  - **0-50% dotace** = dohoda o způsobu a termínech využití výsledků s těmi, kteří se na podpoře podíleli (uvedena ve smlouvě)
  - **nevyužití výsledků** způsobem a v době stanovené ve smlouvě = poskytnout dosažené výsledky k využití za nediskriminujících podmínek za tržní cenu všem zájemcům.

Poskytovatelé účelové podpory

- dříve celkem 19 (!!)
- nyní bude pouze i s institucionální podporou 11
- účelovou podporu projektů bude rozdělovat pouze 7 poskytovatelů:
  - ukončí AV ČR, MD, MMR, MŽP, SÚJB, MPSV, ČBÚ, NBÚ, MZV, BIS, MPO a omezí MŠMT – v přechodném období budou u všech „dobíhat“ pouze již zahájené programy ,
  - zůstanou GA ČR, MO, MV, MK, MZe a MZ, MŠMT i nadále zodpovídá za mezinárodní spolupráci (nové odpovědnosti: MV – bezpečnostní výzkum, MK – kulturní dědictví národa),
  - vznikne **Technologická agentura**, která převezme většinu programů „končících“ poskytovatelů.

Příklady v současné době „běžících“ programů podpory VaV

MPO: TIP (2009 - 2014/2017) - posílení produkce ČR. Nahrazuje bývalé programy TANDEM, IMPULS a TRVALÁ PROSPERITA

MŠMT:

- **EUREKA** - evropská spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového VaV; výstup s komerčním využitím; Je organizována zdola !!!!!
- **KONTAKT** - podpora účasti v některých mnohostranných a dvoustranných spolupracích ve výzkumu a vývoji
- **COST** - mnohostranná spolupráce ve výzkumu a vývoji
- **INGO** - podpora účasti v nevládních organizacích VaV
- **EUPRO** - rámcové programy EU a podpora účasti ČR v těchto programech (sít' NINET, RKO, OKO)

NEPŘÍMÁ PODPORA VAV

AVO Asociace výzkumných organizací

Není předmětem nedovolené veřejné podpory, neboť je **využitelná všemi subjekty:**

– **Osvobození od daní:**

- Osvobození **od daně ze zisku**, je-li použit na podporu VaV u nepodnikatelských subjektů.
- Osvobození **od daně dědické a darovací** pro nabytí majetku na financování vědy, výzkumu, vývoje.

– **Možnost odpočtu od základu daně z příjmu:**

- Možnost **odečíst** od základu daně **hodnotu darů** určených na financování vědy a vzdělání.
- Možnost **odečíst od základu daně 100 % výdajů** na vlastní výzkum a vývoj!

ODPOČET VÝDAJŮ NA VÝZKUM A VÝVOJ DLE § 34 ZÁK. 586/1992 SB.O DANÍCH Z PŘÍJMŮ

- umožňuje poplatníkovi odečíst od základu daně 100 % výdajů vynaložených při realizaci projektů VaV (obdobně jako daňovou ztrátu min. období atd.)
- vymezení základních pojmů a seznam „dovolených“ a „zakázaných“ činností obsahuje pokyn MF D-288 (www.vyzkum.cz), příp. „Doporučení RVV k aplikaci ZDP při odpočtu výdajů vynaložených na projekty VaV“ (www.vyzkum.cz)

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PRINCIPY MOŽNÉHO ODEČTU

- Jen projekty VaV - přítomnost **ocenitelného prvku novosti** a **vyjasnění** výzkumné nebo technické **nejistoty**.
- Jen „daňově **uznatelné náklady**“ vedené účetně odděleně.
- Jen náklady vynaložené **u poplatníka** (kromě certifikace).
- Jen náklady, na které **nebyla** (ani zčásti) poskytnuta veřejná podpora.
- Nelze-li pro „malý základ daně“ uplatnit v příslušném zdaňovacím období, **lze uplatnit ve třech** zdaňovacích obdobích bezprostředně následujících.

UPLATNITELNÉ VÝDAJE

- Jen náklady vynaložené u poplatníka - jedná se prakticky o podmnožinu „uznaných nákladů“ dle zák. 130/2002.
- Rozšíření o certifikaci výsledků VaV.
- Snížení o nakupované služby.
- Vést oddělenou evidenci v členění na jednotlivé projekty a jednotlivé účetní případy.
- Jak tedy postupovat?

Napsat běžný projekt dle zák. 130/2002!

NEPŘÍMÁ PODPORA VAV

—

zářné zítřky:

AVO Asociace výzkumných organizací

- Zvolený způsob podpory se osvědčil – investice do VaV ze soukromých zdrojů se zvýšily a výpadek výběru daně je pro státní správu (MF) přijatelný.
- Nedostatkem je absence podpory spolupráce mezi aplikační a akademickou sférou.
- Navrhovaná změna by měla zacelit tuto mezeru – daňově uznatelný by měl být i nákup výzkumu od Výzkumných organizací (téměř jistě však nikoli od soukromých subjektů).

**PŘEHLED INFORMACÍ O PODPOŘE
VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ**

Rada pro výzkum a vývoj

www.vyzkum.cz

Asociace výzkumných organizací

www.avo.cz, avo@avo.cz

Děkuji za pozornost.

Ing. Václav Neumajer, neumajer@avo.cz